

holland festival

Radio Filharmonisch Orkest

Muzikale leiding: Dennis Russell Davies

Chieko Shirasaka-Teratani, sopraan

27 juni 1993, 20.15 uur
Concertgebouw, Amsterdam
Grote Zaal

Het concert is om circa 22.25 uur afgelopen
en wordt op 30 juni 1993 om 20.15 uur
uitgezonden op Radio 4.

Coproductie Holland Festival, Radio 4
Deze produktie kwam tot stand met steun van
het Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele
Omroepproducties.

In de Holland Festival Almanak vindt u uitge-
breide beschouwingen over Henryk Górecki
en nieuwe Amerikaanse muziek.

Steven Mackey

Tilt (1992)

(Nederlandse première)

Lou Harrison

Tweede Symfonie (*Elegiac Symphony*,
1975)

(Nederlandse première)

Tears of the Angel Israfil (1)

Allegro, poco presto

Tears of the Angel Israfil (2)

Praises for Michael the Archangel

The Sweetness of Epicurus

pauze

Henryk Górecki

Derde Symfonie (*Symfonie der klaag-
zangen*, 1976) voor sopraan en orkest
(Nederlandse première)

LENTO, sostenuto tranquillo ma
cantabile

LENTO e LARGO, tranquillissimo – can-
tabilissimo – dolcissimo – LEGATISSIMO

LENTO, cantabile – semplice

Steven Mackey – Tilt

Steven Mackey (1956) wordt beschouwd als een van de origineelste Amerikaanse componisten van het moment. Zijn idioom, een veelgelaagde wereld van ritme en sonoriteit, ontleent zijn uitgestrekte harmonische palet aan de westerse kunstmuziek, en zijn humor en levendigheid aan de vindingrijke transformatie van elementen uit de populaire muziek. Mackey – die composities heeft geschreven voor het Kronos Quartet, de sopraan Dawn Upshaw en het Concord String Quartet – is een verdienstelijk gitarist. Hij is bezig met een reeks werken voor elektrische gitaar en strijkkwartet en met een concert voor gitaar en orkest. Steven Mackey schreef *Tilt* in 1992 in opdracht van het American Composers Orchestra.

Lou Harrison – Tweede Symfonie

De muziek van Lou Harrison (1917) laat zich over het algemeen niet gemakkelijk in een categorie onderbrengen. Hij schrijft in verschillende stijlen, gebruikt van Schönberg (bij wie hij een aantal jaren in Los Angeles studeerde) wat hem in zijn kraam te pas komt, maar vermengt dat zo nodig met andere invloeden, zoals van Copland en Ives. In zijn Tweede Symfonie (1975), waarvoor als motto diende 'Bittere smart wordt verminderd door muziek' (Horatius), toont Harrison zijn preoccupatie met bijzondere klankkleuren en met niet-westerse muzikale constructies, vooral in het gebruik van modale technieken. Het verloop van de muziek wordt bepaald door de melodische ontwikkeling; harmonie en contrapunt zijn daaraan, zoals in veel composities van Harrison, ondergeschikt. Dat resulteert in een 'vloeibare' klank. De rustig stromende beweging suggereert als het ware een gewichtloze ruimte, waarin geleidelijkheid de boventoon voert en slechts een enkele keer een felle eruptie het evenwicht verstoort.
Uit de toelichting van Paul Littikhuis in de Holland Festival Almanak.

Henryk Górecki – Derde Symfonie

Van de werken van Henryk Górecki (1933) heeft de Derde Symfonie (1976) de meeste aandacht gekregen. Er zijn vier verschillende plaat- en cd-opnamen van gemaakt, waarvan de laatste het afgelopen jaar in verscheidene landen boven aan de klassieke top-tien heeft gestaan (en in Engeland zelfs in de pop chart). Het werk neemt een centrale plaats in het oeuvre van de componist in en is zowel het expressieve als technische hoogtepunt van Górecki's muzikale denken in een periode van meer dan tien jaar. Terwijl zijn twee eerdere symfonieën opvallen door hun grote energie, bevindt de Derde zich in een heel andere wereld – bedachtzaam, dynamisch gedempt en orkestraal terughoudend. Het concept van de Derde Symfonie is ongewoon en gedurfd: drie langzame delen (in totaal omstreeks vijftien minuten), waarin de emotionele concentratie zich richt op de klaaglijke teksten en lyrische melodieuze gezongen door een solosopraan.

Adrian Thomas in de Holland Festival Almanak.

In het eerste deel gebruikt Górecki een vijftiende-eeuwse Poolse tekst die bekend staat als de Klaagzang van het Heilige Kruis, waarin de Maagd Maria haar stervende Zoon vraagt Zijn wonden met haar te delen. De tekst van het korte tweede deel is afkomstig uit het vakantieoord Zakopane in het Tatra gebergte. Na de Tweede Wereldoorlog werden in 'Het paleis', de Gestapo-gevangenis in Zakopane, teksten op celmuren gevonden die er waren ingekrast door Poolse gevangenen. In het derde deel weeklaagt de moeder van een jonge soldaat over het verlies van haar zoon. Hieronder volgt de Nederlandse vertaling.

I
Mijn lieve, uitverkoren zoon,
deel met je moeder je wonden;
ik heb je immers, mijn zoonlief,
gedragen onder 't hart
en heb je altijd trouw gediend.
Spreek tot je moeder, wees mij
tot vreugde,
want je gaat al van me heen,
jij, mijn enige hoop.

II
Huil niet, mama, nee.
O reine Hemelkoningin,
sta me altijd bij.
Wees gegroet, Maria, vol van genade.

III
Waar is hij gebleven,
mijn lieve kleine zoon?
Vast gedood in de opstand,
door de boze vijand.
U dit slecht bent, waarom,
bij de Heilige God,
waarom hebt u gedood
mijn lieve kleine zoon?

Nu is er niemand meer
die mij nog zal steunen,
al hielden mijn oude
ogen al hun tranen op.
Uit mijn bitter verdriet
mag een Oder wellen,
dan nog zal mijn zoonlief
niet weer levend worden.

Hij ligt daar in zijn graf,
maar ik weet niet waar,
ook al vraag ik overal,
waar ik mensen ontmoet.
Misschien ligt de stakker
ergens diep in een kuil,
wilt hij had kunnen rusten
bij zijn eigen kachel.

Hé, tjielp een lied voor hem,
vogeltjes van God,
nu zijn arme moedertje
hem niet meer kan vinden.
En jullie, Gods bloemen,
Bloeit overal in 't rond,
laat mijn arme zoon
tenminste vrolijk rusten.

Vertaling uit het Pools: Gerard Rasch

Biografieën

De Japanse sopraan **Chieko Shirasaka-Teratani**, die van 1977 tot 1980 studeerde aan de Musikhochschule Hamburg, won in 1980 de tweede prijs tijdens het Internationale Vocalistenconcours van Den Bosch. Na een engagement bij het Stadttheater Bremerhaven was ze van 1983 tot 1989 werkzaam bij de Oper Bonn. Daarnaast vervulde ze gastoptredens bij onder meer de Staatsoper Hamburg en de operahuizen van Frankfurt en Montpeiller. Tot haar repertoire behoren de rollen van Ottavia (*L'Incoronazione di Poppea*), Rosina (*Il Barbiere di Siviglia*), Isabella (*L'Italiana in Algeri*), Preziosilla (*La forza del destino*), Suzuki (*Madama Butterfly*), Octavian (*Der Rosenkavalier*), Hänsel (*Hänsel und Gretel*). Speciale voorkeur heeft Chieko Shirasaka-Teratani voor het oratorium- en liedrepertoire. Zij zong de sopraanpartij van Górecki's Derde Symfonie al eerder in New York en bij de eerste uitvoering in Duitsland.

De in Toledo (Ohio) geboren dirigent **Dennis Russell Davies** studeerde piano en directie aan de Juilliard School. In 1968 richtte hij, samen met Luciano Berio, het Juilliard Ensemble op. Hij verzorgde de wereldpremières van werken van onder meer Philip Glass, Hans Werner Henze en Arvo Pärt en werkte samen met musici als Laurie Anderson, Keith Jarrett, Duke Ellington en Elliott Carter. Op dit moment is hij artistiek leider en chefdirigent van het Orchester der Beethovenhalle Bonn en muzikaal directeur van de opera van Bonn. Daarnaast is hij mede-oprichter en chefdirigent van het American Composers Orchestra. Dennis Russel Davies vervulde de afgelopen jaren tal van gastdirecties, onder meer bij de

Bayerische Staatsoper, De Nederlandse Opera, de Opéra de Paris, de Lyric Opera in Chicago, het Orchestre de la Suisse Romande en het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Hij was de tweede Amerikaanse dirigent die werd uitgenodigd voor het festival van Bayreuth.

Het **Radio Filharmonisch Orkest** werd in 1945 opgericht. De dirigent die de grootste invloed heeft gehad op het orkest is Jean Fournet, die bijna twintig jaar lang chefdirigent was en nog steeds als gastdirigent optreedt. Het orkest werd geleid door tal van andere dirigenten, zoals Eduard van Beinum, Luciano Berio, Bernhard Haitink, Mauricio Kagel, Leopold Stokowski, Riccardo Muti, Willem van Otterloo, Karlheinz Stockhausen, Hans Vonk en Valery Gergiev. Chefdirigent sinds 1989 is Edo de Waart. In de loop van de jaren heeft het Radio Filharmonisch Orkest zich gespecialiseerd in de uitvoering van minder bekend repertoire.

Colofon

Dit is een uitgave van het Holland Festival.
Kleine-Gartmanplantsoen 21
1017 RP Amsterdam
telefoon 020.627 65 66
telefax 020.620 34 59

de Volkskrant

Dommelesch Bier

IBM